

Isaac Asimov
NADÁCIA
A ZEM

Piata kniha

Ljndeni

Nadácia a Zem

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Isaac Asimov

Nadácia a Zem – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2023

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

NADÁCIA
A ZEM

Isaac Asimov

**NADÁCIA
A ZEM**

Z angličtiny preložil Patrick Frank

Ljndeni

Isaac Asimov: Foundation and Earth
Copyright © 1986 by Nightfall, Inc.
Illustration de couverture Alain Brion © Éditions Gallimard
Translation © Patrick Frank, 2022
Slovak edition © Albatros Media Slovakia s. r. o., 2022

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN v tlačenej verzii 978-80-566-3179-9
ISBN e-knihy 978-80-566-3208-6 (1. zverejnenie, 2023) (ePDF)
ISBN e-knihy 978-80-566-3209-3 (1. zverejnenie, 2023) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-566-3210-9 (1. zverejnenie, 2023) (mobi)

Pamiatke Judy-Lynn del Reyovej (1943 – 1986),
velikánky mysle a ducha.

OBSAH

	Príbeh Nadácie	11
1. ČASŤ	Gaia	15
1	Začiatok hľadania	17
2	Na Comporellon	38
2. ČASŤ	Comporellon	63
3	Na vstupnej stanici	65
4	Na Comporellone	89
5	Zápas o loď	107
6	Vlastnosti Zeme	133
7	Odchod z Comporellonu	155
3. ČASŤ	Aurora	181
8	Zakázaný svet	183
9	Zoči-voči svorke	204
4. ČASŤ	Solaria	229
10	Roboti	231
11	Pod povrchom	254
12	Na povrch	279

5. ČASŤ	Melpomenia	305
13	Odchod zo Solarie	307
14	Mŕtva planéta	328
15	Mach	351
6. ČASŤ	Alfa	375
16	Stredobod svetov	377
17	Nová Zem	396
18	Hudobný festival	421
7. ČASŤ	Zem	453
19	Rádioaktívna?	455
20	Neďaleký svet	480
21	Koniec hľadania	498

PRÍBEH NADÁCIE

Prvého augusta 1941 som bol dvadsaťjedenročný študent chémie na Kolumbijskej univerzite, ktorý sa už tri roky profesionálne venuje sci-fi tvorbe. Náhlil som sa za Johnom Campbellom, redaktorom časopisu *Astounding*, ktorý mi už vydal päť poviedok. Nevedel som sa dočkať, kedy mu porozprávam o svojej predstave celkom nového sci-fi príbehu.

Mal to byť historický román z budúcnosti – dejiny pádu Galaktického impéria. Môj entuziazmus musel byť chytľavý, lebo Campbell sa pre túto myšlienku nadchol rovnako ako ja. Rozhodol sa, že odo mňa nechce len jeden príbeh. Chcel celú sériu, v ktorej by sa rozoberalo búrlivé tisícročie medzi pádom prvého Impéria a založením druhého. Celé ho mala rámcovať veda s názvom psychohistória, ktorú sme spoločne vymysleli.

Prvý príbeh vyšiel v roku 1942 v májovom čísle *Astounding* a druhý vydali v júni 1942. Oba si okamžite vydobyli popularitu a Campbell dozrel na to, aby som do konca štyridsiatych rokov napísal ešte ďalších šesť. Boli aj čoraz dlhšie. Prvý mal iba dvanásťtisíc slov, no dva z posledných troch presahovali päťdesiatšesťtisícovú hranicu.

Ku koncu desaťročia ma už séria unavovala, tak som s ňou skončil a venoval sa iným veciam. V tom čase však už rôzne vydavateľstvá uvádzali na trh sci-fi romány v tvrdej väzbe. Jedným z nich bolo aj malé vydavateľstvo Gnome Press. Moju nadačnú sériu vydalo v troch dieloch: *Nadácia* (1951), *Nadácia a Impérium* (1952) a *Druhá Nadácia* (1953). Všetky tri dokopy dostali názov *Nadačná trilógia*.

Na trhu sa im však veľmi nedarilo, pretože Gnome Press nemalo dosť kapitálu na ich inzerciu a propagáciu. Neprišli mi ani slávu, ani tantiémy.

Začiatkom roka 1961 mi vtedajší editor z vydavateľstva Doubleday Timothy Seldes oznámil, že mu zo zahraničia prišla žiadosť o práva na vydanie *Nadačnej trilógie*. Doubleday ju nemalo v portfóliu, a tak žiadosť posunuli rovno mne. Len som na to mykol plecom. „Nemám záujem, Tim. Tie knihy mi nepriniesli žiaden zisk.“

Seldes sa zhrozil a okamžite začal pracovať na získaní práv na knihy od Gnome Press (ktoré už v tom čase nezadržateľne smerovalo k bankrotu) a v auguste toho istého roku ich (spolu s *Ja, robot*) zaradil do portfólia svojho vydavateľstva.

Od tohto momentu sa *Nadačnej trilógii* začalo dariť a aj ja som už z nej mal čoraz vyššie príjmy. Doubleday ju vydalo v jedinom zväzku, ktorý distribuovalo cez Knižný klub vedeckej fantastiky.

V roku 1966 sa na World Science Fiction Convention (Worldcon) v Clevelande hlasovalo v kategórii Najlepšia séria všetkých čias. Bolo to prvý (a nateraz aj posledný) raz, čo sa táto kategória objavila v nomináciách na cenu Hugo. Vyhrala ju *Nadačná trilógia*.

Fanúšikovia sa čoraz hlasnejšie dožadovali ďalších pokračovaní. Zdvorilo, no zanovito som ich odmietal. Pritom ma však fascinovalo, že táto sága vie tak opantať aj ľudí, ktorí v čase jej vzniku ešte ani nežili.

Doubleday bralo tlak fandomu oveľa vážnejšie ako ja. Dvadsať rokov to nechali len na mne, no ako sa požiadavky kopili a silneli, nakoniec so mnou stratili trpezlivosť. V roku 1981 mi oznámili, že skrátka musím napísať ďalšiu knihu o Nadácii, a aby mi to nejak o osladili, ponúkli mi desaťnásobok mojej zvyčajnej zálohy.

Nervózne som im na to kývol. Od posledného príbehu o Nadácii uplynulo tridsaťdva rokov a teraz som mal napísať nový román s dĺžkou 140 000 slov – dvakrát dlhší ako ktorákolvek z predchádzajúcich kníh a takmer trikrát objemnejší ako ktorýkoľvek z predchádzajúcich príbehov. Znova som si prečítal trilógiu a vrhol sa do práce. *Nadácia na rozhraní* vyšla v októbri 1982 a potom sa stalo niečo veľmi nezvyčajné. Okamžite sa prebojovala do zoznamu bestsellerov *New York Times* a na môj úžas v ňom vydržala celých päťdesiatdva týždňov.

Doubleday mi okamžite dalo zmluvu na ďalšie romány a ja som napísal dva zo série o robotoch. Potom už bol čas znova sa vrátiť k Nadácii.

No a tak vznikla *Nadácia a Zem*, ktorá sa začína presne tam, kde sa skončila *Nadácia na rozhraní*. Mohlo by vám prospieť, keby ste si ju aspoň prebehli na osvieženie pamäti, nie je to však nutné. *Nadácia a Zem* obstojí aj sama osebe. Dúfam, že si ju patrične užijete.

Isaac Asimov
New York City, 1986

I. ČASŤ

Gaia

I ZAČIATKY HĽADANIA

I

„Prečo som to urobil?“ spýtal sa Golan Trevize.

Tá otázka nebola žiadna novinka. Od príchodu na Gaiu si ju kládol pravidelne. Ešte aj z poctivého hlbokého spánku sa budil na to, že sa mu v hlave nehlučne, no neodbytné ako rytmické bubnovanie, opakovalo: Prečo som to urobil? Prečo som to urobil?

Teraz sa to prvý raz mohol spýtať aj Doma, starého predstaviteľa Gaie.

Dom si jeho napätie dobre uvedomoval, lebo vnímal štruktúru jeho mysle. Akurát na ňu nemohol reagovať. Gaia sa jej nesmela ani dotknúť a najlepší spôsob, ako odolať pokušeniu, bolo bolestne ignorovať všetko, čo z neho vycítil.

„Čo také, Trev?“ opýtal sa. Prišlo mu ťažké oslovovať človeka viac ako jednou slabikou, a tak to nerobil. Trevize si na to už aj tak isto zvykol.

„To rozhodnutie,“ vysvetlil mu radný. „Keď som vybral Gaiu ako budúcnosť ľudstva.“

„Urobil si správne.“ Dom ostal sedieť a stareckými, hlboko usadenými očami si premeriaval stojaceho radného z Terminusu.

„To hovoríš ty,“ namietol Trevize netrepezlivo.

„Ja/my/Gaia vieme, že je to tak. Práve v tom je tvoja hodnota. Máš schopnosť správneho rozhodnutia aj na základe neúplných podkladov, a rozhodol si aj v tomto. Vybral si Gaiu!

Odmietol si anarchiu Galaktického impéria postaveného na technológiách prvej Nadácie aj anarchiu toho, ktoré by stálo na mentalistike druhej Nadácie. Dospel si k záveru, že ani jedno z nich by nebolo dosť stabilné. Preto si vybral Gaiu.“

„Áno,“ odvetil Trevize. „Presne tak. Vybral som Gaiu ako superorganizmus: celú planétu s kolektívnym vedomím a osobnosťou, na ktorej musíte hovoriť ja/my/Gaia, aby ste umelým zámenom vyjadrili nevyjadriteľné.“ Začal sa nepokojne prechádzať po miestnosti. „Nakoniec sa z nej vyvinie superorganizmus Gaiaxia, ktorý ovládne celú Mliečnu cestu.“

Zastal, takmer zúrivo sa obrátil k Domovi a pokračoval: „Vnímate to tak, že som sa zachoval správne, lenže vy po vzniku Gaiaxie túžite, a tak ste s mojím rozhodnutím spokojní. Niečo vo mne však jej vznik nechce, a preto nie som ochotný tak rýchlo akceptovať správnosť tohto rozhodnutia. Potrebujem vedieť, prečo som sa rozhodol takto, a nie inak. Chcem to zvažovať a posudzovať, kým s tým nebudem spokojný aj ja. Cítiť, že je to správne, mi jednoducho nestačí. Ako to môžem vedieť? Čo spôsobuje, že sa rozhodujem správne?“

„Ja/my/Gaia nevieme, čo ťa priviedlo k správnejmu rozhodnutiu. Je to dôležité, aj keď už padlo?“

„Teraz hovoríš za celú planétu, však? Za spoločné vedomie každej kvapky rosy, každého kamienka na pláži, dokonca aj tekutého jadra v jej strede.“

„Áno, a rovnako to môže urobiť aj každá iná súčasť planéty, na ktorej spoločné vedomie dosiahlo určitú hranicu.“

„A celé toto spoločné vedomie je spokojné so mnou v úlohe čiernej skrinky? Kým čierna skrinka funguje, nie je podstatné, čo v sebe ukrýva? Nuž, mne to rozhodne nestačí. Nepáči sa mi fungovať ako čierna skrinka. Chcem vedieť, ako a prečo som pre budúcnosť vybral Gaiu a Gaiaxiu. Len tak môžem nájsť vnútorný pokoj a vyrovnanosť.“

„Prečo sa ti nepáči tvoje rozhodnutie? Prečo mu nedôveruješ?“

Trevize sa zhlboka nadýchol a silene tichým hlasom povedal: „Lebo nechcem byť súčasťou žiadneho superorganizmu. Nechcem byť nahraditeľnou súčiastkou, ktorej sa superorganizmus môže zbaviť, keď usúdi, že to prospeje celku.“

Dom si ho zamyslene premeral. „Chceš zmeniť svoje rozhodnutie, Trev? Lebo to ešte stále môžeš.“

„Rád by som ho zmenil, ale nie iba preto, lebo sa mi nepáči. Ak s ním mám niečo robiť, musím vedieť, či je správne alebo nie. Nestačí, že to cítim.“

„Ak cítiš, že je správne, tak je správne,“ namietol Dom typicky pomalým, jemným hlasom, ktorý Treviza doháňal do šialenstva tým, ako kontrastoval s jeho vlastným vnútorným nepokojom.

Chvíľu sa potácal medzi tým, čo cíti a čo vie, až napokon sileným šepotom vyhlásil: „Musím nájsť Zem.“

„Lebo má niečo spoločné s tvojou vášnivou túžbou po poznaní?“

„Lebo je to ďalší problém, ktorý ma neznesiteľne trápi, a pretože cítim, že tie dve veci spolu nejako súvisia. Vari nie som čierna skrinka? Cítim, že je tam nejaké prepojenie. Nestačí to, aby sme to prijali ako fakt?“

„Možno,“ pripustil Dom neisto.

„Aj keď od spojenia so Zemou ubehli tisícročia – možno až dvadsaťtisíc rokov –, ako je možné, že sme celkom zabudli na planétu svojho pôvodu?“

„Dvadsaťtisíc rokov je viac, ako si uvedomuješ. Aj o mnohých aspektoch zo začiatkov Impéria toho vieme dosť málo. Opakujeme mnoho legiend, ktoré sú takmer určite vymyslené, lebo ich nedokážeme nahradiť žiadnymi jasnými faktami. No a Zem je staršia ako Impérium.“

„Aj tak o nej museli existovať nejaké záznamy. Môj drahý priateľ Pelorat zbiera jej mýty a legendy. Dáva dokopy všetko, čo o nej dokáže zohnať. Je to jeho profesia, a čo je ešte dôležitejšie, aj jeho vášeň. Neostalo nám nič, iba mýty a legendy. Nijaké záznamy, žiadne dokumenty.“

„Dvadsaťtisícročné dokumenty? Všetko sa rozpadá a ničí, či už nedostatkom údržby, alebo za vojen a katastrof.“

„Ale mali by sme mať aspoň záznamy o záznamoch. Mali by existovať kópie, kópie kópií alebo kópie kópií kópií – užitočné materiály spreď oveľa menej ako dvadsiatich tisícročí. Lenže všetky niekto odstránil. Galaktická knižnica na Trantore musela mať dokumenty o Zemi. Aj dnes sa na ne dajú nájsť odkazy v historických záznamoch, ale samotné dokumenty už jednoducho neexistujú. Referencie ostali, informácie, na ktoré odkazovali, však zmizli.“

„Nezabúdaj, že Trantor pred pár storočiami vydrancovali.“

„Knižnicu to nepostihlo. Ochráňovali ju príslušníci druhej Nadácie. Práve tí nedávno zistili, že tam už nemajú žiadne materiály o Zemi. Relatívne nedávno ich musel niekto odstrániť. Prečo?“ Trevize prestal chodiť hore-dolu a uprene sa pozrel na Doma. „Ak nájdem Zem – ak zistím, čo ukrýva...“

„Ukrýva?“

„Čo ukrýva alebo čo na nej ukryli. Cítim, že keď to zistím, budem vedieť, prečo som miesto individuality vybral Gaiu a Gaixiu. Potom by som mal vedieť, nielen cítiť, že sa nemýlim. No a ak sa nemýlim,“ skleslo mu ovisli plecيا, „tak sa s tým nedá nič robiť.“

„Ak to tak cítiš,“ povedal Dom, „ak si presvedčený, že musíš pátrať po Zemi, tak ti, samozrejme, pomôžeme, ako sa len dá. Naša pomoc však má svoje hranice. Napríklad, ja/my/Gaia nevieme, kde sa Zem v nekonečnej divočine svetov našej galaxie nachádza.“